

Pogovor o soglasju moramo normalizirati tako v družbi kot v intimnem življenju

- **Anketa: Mladi v Sloveniji večinoma slišali za soglasje, a veliko napačnih predstav**
- **95 odstotkov mladih v Sloveniji se strinja, da je potrebno soglasje za spolni odnos, pri drugih ravnanjih spolne narave večje razlike med ženskami in moškimi.**
- **Amnesty International Slovenije je anketo izpeljala v okviru kampanje Ja pomeni ja, s katero sodeluje tudi na Poti ob žici 2024.**

Ljubljana, 10. maj 2024 – Velika večina mladih, starih med 16 in 24 let, (84 odstotkov) je že slišala za soglasje v spolnosti. 95 odstotkov anketiranih se strinja, da je treba za spolni odnos pridobiti soglasje. Pri drugih ravnanjih spolne narave, od objemanja in poljubljanja do gledanja pornografskih vsebin, pa prihaja do precejšnjih razlik v pogledih žensk in moških. Mlade ženske večinoma v večjem odstotku menijo, da je zanje potrebno soglasje. Po drugi strani pa se mladi moški v večji meri strinjajo, da nekatera vedenja, kot sta na primer izzivalno oblačenje ali izzivalni ples, kar vnaprej izražajo soglasje za spolni odnos.

»Veseli nas, da je anketa pokazala precej visoko poznavanje pojma soglasja v spolnosti. Ko pa rezultate pogledamo podrobneje, se izkaže, da ima relativno visok odstotek mladih zmotne predstave glede tega, za katera ravnanja je potrebno soglasje, pa tudi, kaj soglasje sploh je,« je dejala **Nataša Posel**, direktorica Amnesty International Slovenije na novinarski konferenci ob predstavitvi rezultatov ankete, opravljene na reprezentativnem vzorcu mladih.

Odgovori na vprašanje, **za katera ravnanja je potrebno soglasje**, so pokazali razlike v dojemanju posameznih ravnanj in precejšnje razlike glede na spol. Najmanjša razlika je pri odgovoru, ali je potrebno soglasje za spolni odnos, s čimer se strinja 97,3 odstotka žensk in 92,8 odstotka moških. Relativno visoko je tudi strinjanje, da je potrebno soglasje za: **oralni spolni odnos** (ženske 91 odstotkov, moški 80 odstotkov), **otipavanje** (ženske 89 odstotkov, moški 75 odstotkov) in **snemanje ali fotografiranje v zvezi s spolnostjo** (ženske 90 odstotkov, moški 74 odstotkov).

Po drugi strani pa:

- 19 odstotkov mladih žensk in 53 odstotkov mladih moških meni, da ni potrebno soglasje za to, »**da se nekdo podrgne ob tebe z intimnimi deli telesa**«.
- Da ni potrebnega soglasja za **francoski poljub**, je odgovorilo 38 odstotkov žensk in 55 odstotkov moških.
- Isti odstotek moških tudi meni, da ni potrebnega soglasja za **poljubljanje**, medtem ko je takih žensk 43 odstotkov.
- Skoraj polovica (49 odstotkov) mladih žensk je odgovorilo, da ni potrebno soglasje za **gledanje pornografskih vsebin**, kar je menilo tudi 66 odstotkov moških.
- 73 odstotkov mladih moških in 55 odstotkov mladih žensk tudi meni, da soglasja ni treba pridobivati za **objemanje**.

Anketa je del **večletne kampanje Ja pomeni ja**. Potem ko smo bili v Amnesty Slovenije skupaj z drugimi uspešni v prizadevanjih za uzakonitev modela soglasja, zdaj nadaljujemo z osveščanjem in izobraževanjem.

Amnesty International je globalno gibanje desetih milijonov ljudi, ki se skupaj borimo proti nepravici in se zavzemamo za človekove pravice. *Smo neodvisni od vlad, političnih ideologij, ekonomskih interesov ali religij. Financiramo se večinoma iz članarin in donacij naših podpornikov. Od držav ne sprejemamo denarja, razen za posamezne projekte učenja človekovih pravic.*

»Sprememba kazenskega zakonika v model soglasja je bila velik korak naprej za večjo zaščito žrtev spolnega nasilja ter za postavitve standarda za obnašanje in stališča ljudi,« je dejala Nataša Posel. »Vendarle pa sama sprememba zakonodaje ni dovolj. Da bomo spolno nasilje tudi preprečevali in gradili varne, spoštljive in boljše odnose, moramo o soglasju govoriti in ta pogovor o soglasju normalizirati tako v družbi kot v intimnem življenju. Poznati moramo zakonodajo, razumeti pa tudi, kako spolne norme, stereotipi in kulturni dejavniki vplivajo na zmožnost soglasja. Čas je, da škodljive spolne stereotipe in preživeta prepričanja v zvezi s spolnostjo in spolnim nasiljem končno odpravimo.«

Prva priložnost za pogovor bo že v soboto na Poti ob žici, kjer bo Amnesty na informativnih točkah osveščala o pomenu soglasja, še nekaj tednov pa bodo na Poti spominov in tovarišstva razstavljeni osveščevalni plakati na to temo.

Z nami je bil tudi **Tim Prezelj**, soizvajalec predmeta spolna vzgoja s spolno kulturo na Pedagoški fakulteti Univerze v Ljubljani, ki je pozdravil zbiranje podatkov na tem področju in kampanjo ja pomeni ja. Ob tem je dodal: »Postavitev zakonskih okvirjev na področju kulture soglasja je zgolj en korak na poti do bolj sproščujoče in zadovoljujoče spolnosti in z njo splošne kvalitete bivanja vseh členov družbe. Za realizacijo sprememb je zato nujno več pozornosti nameniti področju celostne spolne vzgoje in njeni ustrezni implementaciji v formalni šolski okvir. Zato upam in si želim, da bodo rezultate projekta odločevalci prepoznali kot priložnost in predvsem nujno za formalno ureditev področja na vseh nivojih.«

Vnaprej izraženo soglasje?

Soglasje je svobodno, prostovoljno, zavestno in izrecno strinjanje za sodelovanje v spolnih aktivnostih.

Lahko je dano z besedami ali dejanji, ki morajo jasno kazati dovoljenje in željo po poljubljanju, objemanju, otipavanju, spolnem odnosu in ostalih spolnih aktivnostih.

Številni mladi nimajo takega razumevanja soglasja, kar nam pokažejo odgovori na vprašanje, katera vedenja vnaprej izražajo privolitev v spolni odnos.

- Da vnaprej daje soglasje oseba, ki **izzivalno pleše**, meni 19 odstotkov mladih žensk in 31 odstotkov mladih moških.
- Če oseba **izgleda vznurjena**, je to vnaprejšnje soglasje po mnenju 19 odstotkov žensk in 28 odstotkov moških.
- Pri **izzivalnem oblačenju** tako meni 16 odstotkov žensk in 29 odstotkov moških.
- Da je vnaprejšnje soglasje **uporaba aplikacij za zmenke**, meni 12 odstotkov žensk in 29 odstotkov moških.
- Oseba, ki **gre na zmenek**, vnaprej daje soglasje za spolnost po mnenju 11 odstotkov žensk in 28 odstotkov moških.
- Zgolj z **navzočnostjo na zabavi** pa oseba daje soglasje po mnenju 8 odstotkov žensk in 19 odstotkov moških.

Še nekaj drugih poudarkov

- 23 odstotkov mladih žensk in 16 odstotkov mladih moških je **imelo izkušnjo spolne aktivnosti pod takim vplivom alkohola ali drog**, da niso mogli presojati.

Amnesty International je globalno gibanje desetih milijonov ljudi, ki se skupaj borimo proti nepravici in se zavzemamo za človekove pravice. *Smo neodvisni od vlad, političnih ideologij, ekonomskih interesov ali religij. Financiramo se večinoma iz članarin in donacij naših podpornikov. Od držav ne sprejemamo denarja, razen za posamezne projekte učenja človekovih pravic.*

- 16 odstotkov respondentov meni, da v **znotrajpartnerskem odnosu** ni potrebno soglasje v spolni odnos, 10 odstotkov pa odgovora na to vprašanje ne ve.
- 55 odstotkov žensk in 16 odstotkov moških je že doživelo **spolno nadlegovanje**; spolnemu nadlegovanju je bilo priča 55 odstotkov žensk in tretjina moških.
- 40 odstotkov vprašanih ni storilo nič v zvezi s tem, da so bili sami **žrtev ali priča spolnemu nadlegovanju**; 36 odstotkov jih je osebo, ki je izvajala spolno nadlegovanje, skušalo ustaviti; 34 odstotkov jih je šlo stran od osebe, ki je izvajala spolno nadlegovanje. Najmanj vprašanih je nadlegovanje prijavilo policiji (7 odstotkov) ali povedalo za to v šoli (5 odstotkov) ali službi (3 odstotki).

Že v aktualnem šolskem letu je Amnesty Slovenije na srednjih šolah izvajala delavnice na temo soglasja, jeseni pa bo na to temo objavljen tudi spletni tečaj na [Akademiji Amnesty](#).

Več

Slovenski državni zbor je junija 2021 po prizadevanjih nevladnih organizacij, med njimi tudi slovenske Amnesty, sprejel spremembe kazenskega zakonika v delu, ki obravnava spolno nedotakljivost, ter uzakonil načelo soglasja po modelu »ja pomeni ja« ([več](#)). Kazenski zakonik zdaj določa, da je privolitev podana, če je oseba po svoji navzven zaznavni, nedvoumni in svobodni volji privolila v spolno občevanje ali s tem izenačeno spolno ravnanje in je bila sposobna sprejeti tako odločitev. Amnesty International že nekaj let na ravni Evrope izvaja kampanjo Ja pomeni ja, skupaj z drugimi organizacijami nam je uspelo povečati število držav z modelom soglasja; trenutno je v Evropi takih držav 17.

Metodologija

Namen raziskave je bil preveriti, kakšno je poznavanje pojma soglasje v spolnosti, kaj anketirani doživljajo v okviru morebitnih spolnih aktivnosti in kako različna vedenja v spolnosti sprejemajo pri sebi in drugih. Vprašanja smo vsebinsko opredelili v Amnesty International Slovenije v sodelovanju s Katjo Zabukovec Kerin, predsednico [Društva za nenasilno komunikacijo](#), in mag. Matejo Štirn, direktorico [ISAinstituta](#). Za metodološko ustreznost vprašanj je poskrbela Barbara Neža Brečko, ki je anketo tudi organizirala in izdelala poročilo o rezultatih. [Kliknite tukaj za celotno poročilo](#).

Zbiranje podatkov je potekalo na dveh spletnih panelih družbe Valicon d.o.o. V prvega je bilo vključenih 320 mladih, starih med 16 in 24 let, v drugega 311 respondentov, starih med 25 in 65 let. Obe skupini sta imeli enak vprašalnik, kar nam omogoča primerjave med njima. Obe bazi sta reprezentativni za Slovenijo, glede na spol, starost in regijo. Zbiranje podatkov je potekalo med 16. in 26. junijem 2023.

Amnesty International je globalno gibanje desetih milijonov ljudi, ki se skupaj borimo proti nepravilnosti in se zavzemamo za človekove pravice. *Smo neodvisni od vlad, političnih ideologij, ekonomskih interesov ali religij. Financiramo se večinoma iz članarin in donacij naših podpornikov. Od držav ne sprejemamo denarja, razen za posamezne projekte učenja človekovih pravic.*